

Els Fabrés

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Els Fabrés. Zona Clot del Tufau. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament	A la zona Clot del Tufau, a la dreta del camí.
Coordenades:	
Latitud:	41.66359
Longitud:	1.84051
UTM Est (X):	403469
UTM Nord (Y):	4613075

Classificació

Número de fitxa	08262-13
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani
Segle	XIII-XIX
Any	1425
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 002A00021
Autoria de la fitxa	María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa:	dt., 27/07/2004 - 02:00

Descripció

Els Fabrés és una de les cases importants de la zona del Clot del Tufau. Actualment és una casa molt homogènia, fruit d'ampliacions de diferents èpoques. És de planta rectangular, amb planta, pis i golfes que s'han habilitat com un altre pis-habitatge; coberta amb teulada a doble vessant amb el carener perpendicular a la façana principal que s'obre a llevant. Actualment hi ha un accés directe als dos pisos des de l'exterior per la façana nord a través d'una escala moderna entre les tines i el pou. La casa té dues crugies principals a les que s'han afegit dues tines al nord i una eixida al sud. La porta principal, a llevant, s'obre a un petit baluard al que s'accedeix des de l'exterior a través d'una porta exempta d'arc de mig punt adovellat; aquesta també és d'arc adovellat amb llargues dovelles i una inscripció; la central es troba oberta a la crugia dreta, de manera que no queda centrada en la façana. La inscripció es troba inscrita en un medalló en relleu, a sobre el crismó (JHS) i a sota la data 1576. Ens ha comentat el propietari que quan va comprar la casa en una altra dovella de la porta hi havia la data 1425, però que estava en mal estat hi ha desaparegut amb el temps. Sobre la porta hi ha un balcó al primer pis i un balcó al segon. La llinda del balcó del primer pis és tallada en pedra amb formes ondulades. L'interior de la planta baixa està dividit en dues crugies paral·leles al carener i que formen dos trams diferenciats cada una d'elles. La que s'accedeix per la porta principal està coberta amb volta de canó seguida; a la banda dreta donen dues boixes de dues tines que ara es troben sota el primer pis de la casa, a l'entrada; aquestes tines eren de planta quadrada i ara es troben tapiades. Una de les boixes queda sobre un cup circular excavat a la pedra que queda sota el nivell del terra i que serviria possiblement per decantar el vi. Al fons una porta allindada de pedra dóna accés a un espai amb sostre pla sostingut sobre bigues de fusta que està suportat per un arc diafragma al centre en direcció perpendicular al carener. Aquesta és la part més antiga de la casa, on es troba ubicat el celler amb cinc vaixells de roure de grans dimensions. Els murs són d'un aparell gros i ben escairat amb presència d'opus spicatum. El mur de llevant és quasi tot d'opus spicatum d'una factura molt acurada i el de migdia té també part d'opus que és visible des de la crugia de l'altre costat. A aquest celler dóna la caixa d'una de les dues tines exteriors. La crugia de l'esquerra té tres trams diferenciats: el primer, més a llevant, és cobert per dues voltes de creueria de pedra; el segon i el tercer són coberts amb volta de canó de maons, fet que mostra que seria la part més moderna de la casa. La façana de migdia és singular, ja que el primer tram del costat de llevant, més antic, té una eixida al primer pis amb dos arcs, i una altra al segon pis amb tres arcs; a la banda esquerra, cap a ponent, hi ha un cos afegit a la façana que té una eixida amb dos arcs al primer pis. La casa té un total de quatre tines, dues tines a l'interior de la casa que han quedat tapiades sota la nova entrada feta al nord, i dues exteriors, en una construcció adossada a la façana de tramuntana. Aquestes dues tines són de planta quadrada i folrades amb cairons de ceràmica vermellosa. La caixa d'una dona al celler de l'arc diafragma, i l'altre dona a la mateixa façana, quedant ara tapada per la nova escala exterior d'accés. A la banda de llevant de l'escala hi ha una cisterna-pou de planta exterior quadrada, accessible des de una finestra del pis. Al pis es conserva l'estructura basilical amb la sala al centre, l'escala que comunica amb els cellers a la crugia esquerra i al fons (sobre els trams de crugia de ponent) hi ha les habitacions que conserven les llindes de pedra i una habitació amb alcova.

Observacions:

La masia conserva altres elements destacables com un recipient per l'oli a l'interior, una mola de pedra d'esmolat recolzada a la façana exterior, i una mola de molí fariner que es conserva al jardí i que es va pujar de la veïna riera de Castellet. També hi ha una premsa de vi al celler. A més, la casa té una barraca de vinya, però es troba al terme de Castellgalí. La terra d'aquesta casa es troba repartida entre els termes de Sant Vicenç de Castellet i Castellgalí. Dins la propietat de la casa hi ha una sèpia per regar l'hort que es troba al peu de la riera de Castellet. S'ha localitzat també una base de premsa de biga als entorns de la casa. Cal assenyalar que el Sr. Ignasi Torné és col·leccionista de tractors antics, i a més es aficiona a fer fotografies de barraques de vinya, tenint fotografiades moltes del terme de Castellgalí principalment. Té quatre tines, dues d'elles tapades.

Història

La data més antiga de la casa és la que ens proporciona la inscripció d'una antiga llinda de porta, l'any 1425, confirmada pel fogatge de 1497, quan era de Berthomeu Fabrès (IGLÉSIES, 1991). L'any 1519, la filla de Bartomeu Febres, es casà amb Miquel Serra, hereu dels masos Serra i Figuera de Vallhonestà (ACA, D, Can Falguera, lligall 8). Al fogatge de 1553, hi surt Bertomeu Fabrès (IGLÉSIES, 1979). Tot i així, podem assegurar un passat anterior de la casa si tenim en compte l'arc diafragma i l'aparell d'opus spicatum del celler que ens remuntaria tipològicament al segle XIII, i mostrant que la primera casa era de petites dimensions, com una torre, i que ocuparia aquest espai. Posteriorment es van anar fent afegits per engrandir la casa, essent el primer la volta de la crugia central i les tines, possiblement entre els segles XVI i XVII. Al segle XVIII es farien les dues voltes de creueria i al XIX les de maó. A l'Amillament de 1865 (AMSVC) el mas tenia 9 parcers i era propietat de Jaume Enrich i Fabrès, essent un dels masos importants del Clot del Tufau junt a cal Cases i cal Fiter. El cultiu de la vinya i la seva comercialització va provocar un important creixement amb ampliació de la superfície conreable i la roturació de nous camps en un territori de superfície difícil que va obligar a la construcció de murs de pedra seca presents a tot el territori, i que va permetre el desenvolupament d'una pagesia rabassaire al voltant dels grans masos de la zona. El petit propietari, a més de conrear el seu petit tros de terra, era parcer d'un o més propietaris grans, ja que es veien obligats per garantir la seva subsistència. El pare de l'actual propietari, Joan Torné, va comprar la casa l'any 1942 al Sr. Casajuana de Sant Fruitós. Va ser rehabilitada fa pocs anys pel paleta Escorsell, que a la zona és considerat un dels que realitza l'obra de manera tradicional respectant lo antic. Joan Molgosa va fer un estudi de la casa fa uns anys per encàrrec de la família i va trobar documentació a l'Arxiu Comarcal de Manresa, en concret un inventari de la casa del 1799.

Bibliografia

IGLÉSIES, J. (1991). Fogatge de 1497, Estudi i transcripció. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Barcelona. IGLÉSIES, J. (1979). El fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Volum I. Barcelona. AA.VV. (1977). Les masies. A El Breny, número extraordinari Festa Major de 1977.

